

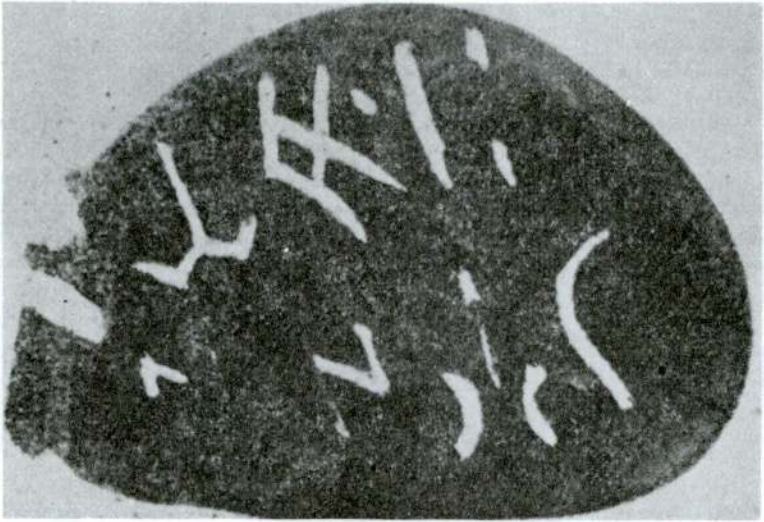
XIII. YÜZYILA AİT TÜRK HARFLERİYLE YAZILI BİR YAZI

“Ural-Ataische Jahrbücher” (1960, XXXII, S. 122) dergisinde Moğol bilgini A. Lubsangdendüb’ün yayımladığı nottan öğrendiğimize göre son yıllarda Moğolistan’da küçük bir taş üzerine Çingiz Han devrinde yazıldığı kabul edilen eski Türk harfleriyle yazılmış bir yazı keşfedilmiştir. Bu taş, Moğollarda âdet olduğu üzere, deliğinden bir sicim geçirilerek bir kitabın cildine bağlı bulunmaktadır. Gök Türk runik harfleriyle yazılan bu yazı çok açık ve şüphe götürmez şekilde söyle okunmaktadır: “Çingiz kağan alp kağan ermiş”

çinüz
q(a)g(a)n
(a)lp q(a)g(a)n
(ä)rm(i)ş

Bu yazıda herhangi bir sahtekârlık bulunmadığı ispat edilirse Gök Türk harflerinin tarihi ve ömrüne ait önemli bir soru çözülmüş olacaktır. Türkler tarafından Uygur harfleri kabul edildikten sonra Gök Türk harflerinin ne vakit ortadan kalktığını tâyin etmek güçtür. X. yüzyılda Uygur harfleriyle yanyana Gök Türk harflerinin de kullanıldığı malümdür. XI. yüzyılda Kâşgarlı Mahmud Uygur harflerini biliyor, fakat Gök Türk harflerinden habersiz görünüyor. Moğollar içinde Hanlık eden eski Gök Türk soyundan gelen hanlar eski bir kutlu gelenek olarak eski harflerini saklamış olabilirler. Bu bakımdan Çingiz’in kendi soyuna “Gök Moğol” adını vermesi de dikkate değer.

ABDULKADİR İNAN

XIII. Yüzyıla ait yeni keşfedilen Göktürk yazısı.